

HAJLÉRMELGYZET

NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	150 K.
3 évre	3 K.	1 évre	450 K.
6 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
TELEFON 204.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolós szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

OLCSÓBB LESZ

a gabona, a kukorica, a liszt. Erre van kilátás. Még nem befejezett tény, azonban minden remény megvan rá, hogy így fog történni. Tehát az örömet ne tessék még külsőleg nyilvánítani, hanem csak befelé tessék örülni.

Mindennek az alapja a szerbek ellen viselt hadjáratunk. Minden újságolvasó ember tudja, hogy csapataink a németekkel csodálatos gyorsasággal söpri maguk előtt tisztára Szerbiát. A mire a mult esztendőben 4 hónap kellett, azt most potom két nap alatt elérték. A szerbek sörnyen készültek, megerősítették magukat rablóbandájuk többi tagjainak, az angoloknak, franciáknak és oroszoknak minden mozdítható ágyujával és municiójával, maguk legalább heteket jósoltak csak Belgrád tartásának s két 24 óra alatt úgy kiürült a szerb főváros, hogy csak a halálos betegek maradtak vissza.

Igy megy ez tovább. Bulgáriával a vasuti összeköttést nagyon rövid idő múlva vissza fogják állítani.

Erre várunk, erre várnak a bolgárok, sőt a románok is. Egy-két hét múlva szabad lesz a vásár vasutak és hajók közvetítésével. Bulgáriának magának csak az idén 8 millió métermázsza buzafölöslege van. Azonban nemcsak az idejei, hanem még a tavalyi terményfölöslege is raktáron van. Alig várja, hogy pénzre váltsa. Így van Románia is, amely az idejei bő termés anyagán sietve siet majd tudadni. Sőt nemcsak a gabonanemű szállítása indul meg, hanem az élelőfal, különösen a sertés is forgalomba kerül. A magyar állam intézkedett is már, hogy a 60 kilón alul való sertések behozatalára nézve a vám elengedtesék. Mindezzel kapcsolatos az az intézkedés, hogy a vasutakon egész sereg kocsi áll már rendelkezésre, amelyeken az élelmiszerszállítást lebonyolítják.

Mindez alkalmat ad arra, hogy a drágasági csavar jövődől lezárulásáról beszélhetünk. Ha egyéb nem, megszűnik a zsarolók és vérszopó uzsorások azon mesterkedése, hogy az élelem korlátolt mennyiségére számítva, visszatartják a meglévő készleteket, hogy ennek alapján minél magasabbra sóktskessék a piacra bocsátott kevés árú pénzértékét. Tudni és látni fogják, hogy jön a konkurencia, a verseny, amely az ő lelketlen számtataikat keresztül fogja húzni. A piac el lesz látva s így ők

nem számíthatnak az éhezõ emberek kétségbeesésére, akik a korgó gyomor által kergetve minden uzsoraárat megfizetnek.

Mindezek alapján figyelmeztetjük a termelőket is, hogy csak a maguk érdeke ellen cselekedjenek, ha nem igyekeznek terményeiken a mostani magas árakon tudni, mert mennél inkább előrehaladnak a mi sikereink a szerb harctéren, annál biztosabban lép előtérbe a jövődől tisztességes rend és a becsületes régi árakhoz való közeledés.

Tehát végezzetek a lelketlen spekulációnak.

Bilkei Ferenc.

Háboru.

Az entente veresége.

Az entente nem vallja még be harctéri leveretését, de bevallja már diplomáciai vereségét, három külügyminisztere bukik, tehát teljes a balkáni kudarc. Hogy ez a kudarc alapos, az kétségtelen. Hiába beszélnek Románia közeli közbelépéséről az ententei diplomácia elvesztette a balkáni játszmat, mint ahogy az ententei expedíciós hadsereg is el fogja veszíteni azt. El fogja veszíteni, mert a szalonikii partraszállás kalandnál egyébként nem tekinthető, mert a négyesszövetség elkésztett a Szerbiának nyújtandó segítséggel.

Csapataink és a bolgár csapatok nagyszerű előnyomulása egyre tart és emberi számítás szerint bizonyosra vehető, hogy a végső győzelemhez fog vezetni. A tegnapi nappal megkezdődött tehát a harmadik balkán-háboru és a világháboru ez új fázisában megszületett a huszonhetedik hadüzenet.

A világháboru nagy eseményei most a Balkánon játszódnak le. Az orosz, olasz, francia harctéren. aránylag csend van. Olyan csend, amely nem megelőzi a nagy vihart, hanem követi azt. A nagy vihart, Joffre nagy viharát, amelyet agyonreklámoztak s amely két nap alatt kitombolta magát.

Az orosz-harctér.

A karinthiai határon és a tengeremléken az általános helyzet változatlan. A harvonal egyes szakaszai az ellenség tüzéségének tartós tüzelése alatt állanak. Egy, a fensik szélén Peteano közelében előnyomuló olasz csapatot ellentámadásunk visszavetett. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett.

A lisztelárusítás kérdése nálunk.

Október 14-én megjelent cikkemben hivatalos adatok alapján számszerűleg bizonyítottam, hogy mily tájékozatlanul messze járt a valóságtól dr. Holly Géza, amikor az elosztásra kerülő lisztet 400 vaggonra téve, annak kereskedelmi jutalékát 150,000 K-ra tette.

De minden kétséget kizáróan csak úgy cáfolhatom meg állítását a 60,000 K föelosztási jutaléka nézve is, ha ezzel szembe helyezem az előadói javaslatot, melyet a közgyűlés, magának tartván fenn a végleges döntést, nem hagyta jóvá s kilátásba helyeztetvén egy olcsóbb ajánlat, újból való tárgyalás végett a közlelmezési bizottságnak viszszaadta.

Tegyük fel, hogy ez a javaslat, — mert erre alapítja dr. Holly Géza airtalan kiróhanását, — elfogadtatott volna, milyen árusítási hányadot rótt volna a fogyasztókra.

Szükséges a teljes megértésre, hogy a föelárusítókka való szerződés lényeges feltételeit ismer-tessém.

60000 korona óvadék mellett a bejelentések alapján elosztásra kerülő lisztet az érkezés napján a vasuti állomáson átvenni, saját veszélyükre és kárunkra 92 detailkereskedő között az érkezett mennyiséghez képest arányosan elosztani, s a lisztért járó átlag 58—60000 K ellenértéket 3 nap alatt a városi közlelmezési pénztárba befizetni, tekintet nélkül arra, vajjon megkapták-e a kiskereskedőktől az árát, avagy pedig hitelbe adták. Előlegezik a házhoz való szállítás költségeit és szavatolnak azért, ha visszaélések történnek. Szóval bizonyos rizikót viselnek.)

Ezért a munkáért és annak helyes, gyors, részrehajlatlan kivételért métermázsánként 1 K 182 vaggonért tehát összesen kapnak 18,200 K-t. A kiselárusítók pedig minden költségük beleszámításával métermázsánként 4 koronát kapnának, tehát 182 vaggon után 72.800 K. Az egész elárusítás után 1.200+72.800=91 000 K.

Dr. Holly Géza indítványa ellenben a föelárusítást nem a lisztnagykereskedőkre, hanem a városra és egy bizottsági tagra akarja bízni a lisztelosztás terhes műveletét. Mivel szerinte itt semmiféle rizikó nincsen, ó a 60000 korona óvadékat nem követeli; a kiskereskedőknek pedig porzási jutalékkal együtt csak 2 K. 60 f. hasznolt adna. A liszt-

fóelosztás szerinte, csak úgy odavetve mondja, körülbelül 10000 koronába kerül s így ezen a címen is a városnak 30.000 korona haszna lenne.

Nézzük, a valóságban hogyan fest ez a kalkuláció. — 182 vaggon métermázsánként 2 K. 60 f. detailjutalékkal — K 47 320 ezen összeghez számítandó 1 százalék föelosztási költség, ami K 18.200, összesen tehát K 65.520. Világos, hogy a két indítvány között a különbözet nem 150.000, sem 60.000, hanem 25.480 korona. Ezen kedvezőbb beállítás ellen fel kell hozni azon tényt, hogy először óvadék nincsen, másodsor nincsen, aki a detailárusítást vállalja — mert a kereskedők ilyen csekély haszon mellett erre vállalkozni, hetek óta tartó tárgyalások dacára, nem voltak hajlandók és nem utolsó érv az indítvány lehetetlen kivethetősége ellen, hogy nem akadt senki, aki a felosztásra vállalkoznék — maga az indítványozó sem.

Egyébként beszéljen itt maga az erről szóló jegyzőkönyv:

Székesfehérvár szab. kir. város szűkebb körű közlelmezési bizottságának 1915. évi október hó 2-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyv

kivonata.

79 12229—12286—12345 1915. szám. Tártyalattott Braun Lajos és társai beadványa a város lisztellátása ügyében, dr. Holly Géza biz. tag. indítványa a lisztelárusításra vonatkozólag és a m. kir. belügyminiszter 106323 1915. III. c. számú rendelete a fűszerkereskedőknek a közönség lisztel való ellátásában leendő részvétele tárgyában.

Határozat.

Dr. Kerekes Lajos főjegyző jelzi, hogy tény az, hogy az ellenőrzés miatt a lisztkereskedőknek a lisztelárusítás körül több dolguk van, mint normális viszonyok között, de meg, ha a belügyminiszter életbelepteti a lisztelátvány és kenyérjegy alkalmazását, még több dolguk lesz.

Téved szerinte Dr. Holly Géza, hogy a 60 fillér porzás nem merül fel, mert tapasztalta ta szerinte tényleg felmerül; különben is az nem a közvetítőt, hanem a kiskereskedőket illeti.

A szakdij elfogadható, mert a mostani zsakok igen silányak.

Kockázatok is fordulnak elő, legutóbb is elveszett egy kölcsön ponyva, meg néhány zsak liszt.

Helyi fuvar nem kevesebb 40 fillérnél.

Dr. Holly Géza indítványában számításba vett 400 vaggon liszt nem helyes, mert mindössze 200 vaggon liszt értékesítéséről lehet szó.

Végéredményben kijelenti a főjegyző, hogy az eddigi alkalmazott számításaink reálisak.

Dr. Steiner Jákó szerint a lisztárúsításnak városi kezelésbe vétele a kezelés nehézsége miatt nem helyes, ahhoz szakértelem kell, azért azt a liszikereskedők kezébe kell adni. Ő nem vállalja a dr. Holly indítványa szerinti kezelést, dr. Holly Gézának azonban ad rá mandátumot.

Kovács Á. Sándor ugyanily értelemben szólal fel, mert a lisztelosztásra kész szervezetünk van, s a belügyminiszter rendelete is azt előzta, hogy a kereskedőkre bizassék a lisztárúsítás.

Ugy dr. Steiner Jákó, mint Kovács Á. Sándor azonban kijelentette, hogy ha dr. Holly Géza annyira meg van győződve indítványa kivihetőségéről, hogy a kockázatot is figyelembe véve, legalább is erkölcsi felelősséggel saját személyében vállalja a városi lisztnek indítványa értelmében leendő szétosztására, a megbízást megadják, noha aggodalmaik vannak annak kivihetősége érdekében.

Dr. Holly Géza kijelenti, hogy indítványának megtétele előtt kereskedői körökben informáltatta magát, fenntartja indítványát, mindössze annyiba módosítja, hogy a kereskedő jogosult a 2 korona hasznon felül métermázsánként 60 fillért a porzásért felszámítani.

A polgármester szavazást rendelvén el, dr. Holly Géza indítványa mellett szavaztak: Bilkei

Ferenc, Kovács Sándor, dr. Steiner Jákó, dr. Kerekes Lajos és Námessy János, ellene szavazott Kégl Miklós.

Ezután a polgármester egyenként felkérte a bizottság tagjait, hogy a dr. Holly Géza indítványa szerint a lisztnek az előirányozott juttatását ki vállalja.

A bizottság tagjai kijelentették, hogy nem vállalkoznak e munkára, mert a kezelés ezen módja iránt aggodalmaik vannak.

Dr. Holly Géza szintén kijelentette, hogy nem vállalkozik a lisztelosztásra, mert ő azt indítványozta, hogy a város a lisztnek az elárúsítókhoz juttatását a közlelmzési bizottság egy erre felkért tagja által eszközöltesse.

Kijelentette egyben dr. Holly Géza biz. tag azt is, hogy az közlelmzési bizottsági tagságtól lemond, a bizottság ülésein többé részt nem vesz.

Mint hogy így az indítvány szerinti lisztelosztásra a bizottság egy tagja sem, még az indítványozó sem vállalkozott, a bizottság kénytelen volt dr. Holly Géza indítványát elejteni.

Erről a tanács jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő. Kmf. Kiadta: Farkas tb. főjegyző.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint a közlelmzési bizottság is arra az álláspontra helyezkedett tehát, hogy ha egyáltalán lehetséges a lisztárúsítást olcsóbbá tenni, akkor „subjektív érdelemket” tekintetbe nem vesz s dr. Holly Géza inkitványát

ugyszólván egyhangulag elfogadta, csupán arra nézve merültek fel aggályok, hogy vajjon kivihető-e. Általános meglepetésre az indítványozó sem merete vállalni s valami ürügyszámba menő lényegtelen okból a bizottságból való kilépését jelentette be. Ily körülmények között az indítvány mint végre nem hajtható el kellett ejteni.

A bizottság új számítási alapján elfogadta azután az én indítványomat, mely ugy a fogyasztók jogos érdekeinek, mint az elárúsítók méltányos igényeinek számbavétele mellett ölaítja ezt a hetek óta napirenden levő kérdést megoldani.

Eszerint a lisztárúsítást bizuk a kereskedők egy szindikátusára. A szindikátus maga gondoskodik 60,000 korona övadéknak azonnali letétbehelyezéséről, megbízott ügynök révén pedig a vasuton érkezett lisztnek a hatóság által megállapított tervezet szerint való elosztásról általában vállalja mindazon feltételeket melyeket a közlelmzési bizottság a lisztelosztás kifogástalan kezelése érdekében megállapítani szükségesnek tartott.

Az ezért járó jutalék a következő:

A lisztelosztásért kg-ként 1 f.
A detailárúsításért „ 25 „
porzás megtértés „ 05 „
Összesen 4 f

A 182 vaggon lisztre számítva kitész 72.800 K.

A régebbi tervezetnél tehát 18.200 koronával, a mai állapottal szemben 10.920 koronával olcsóbb, a dr. Holly féle tervezetnél 7.320 koronával drágább. De mivel dr. Holly indítványát, noha elfogadta a közlelmzési bizottság — kereszttel vinni nem lehetett, hiszen erre a legcsatánósabb kritikát maga az indítványozó gyakorolta, amikor ő, maga sem mert erkölcsi felelősséget vállalni, az iránt, hogy a város közönsége jól ki lesz szolgálva és a kaució elmaradása folytat, magát a várost károsodás nem érheti.

Azt hiszem, hogy dr. Holly Géza kérdésére: miért nem támogatom az ő indítványát, megfeleltem.

Lenne ugyan még pár kemény szavam feleletül, felületes és a jóhiszeműség határát majdnem túllépő kritikai megjegyzésére, — de nem teszem.

Amit még ezután mondhatnék, az már személyeskedés lenne.

Kovács Á. Sándor, városi bizottsági tag.

— Vidéki előfizetőinket tisztellett kérjük, hogy az előfizetési hátralékot megküldeni, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne legyen.

TÁRCA.

Katonaköltészet a Velencei tó partján.

A szép, regényes Velencei tó mellett fekvő falvakban a háború alatt szintén katonaság tartózkodik. Ott képzik ki az önkénteseket. A festői vidék az egész napi gyakorlatban elfáradt katonalelküket a holdas estékeu megihleti s megdobban a ritmusos magyar sziv. Az alábbi versek is ott íródtak a tó partján, a susogó nádas szélén, amelynek méla csendjét csak a tovairebbero vizimadarak szokták megzavarni.

Est a Velencei tó partján.

Ma, holdas este egyedül vagyok,
Az alvó tónak néma partján
A tulsó partról lámpafény ragyog...
Csönd, nagy, néma csönd a dombtetőn
Nézem a tó tükreén mint villan át
Siklik a holdsugár elereszketőn.
Az ég oly szürke, álmos és néhez,
A föld a déli nap hevível lehelli
Fönn a hold a tó tükrebe néz.
Most lenn a parton megzizeen a nád,
Hajlong, susog halkán, álmódón,
A tavon ösi szél suhant ma át.
Hiába! már hűvös az esti szél,
A csukaszürke köpenyt összehuzom,
Csitit! esend! az est mesél...
Bánat ne epezzse, ezt ízenem néki,
Titokba ne sirjon, golyótól ne féltsen,
Kétség ne epezzse dalos kis szivét sem.

Visszavárjon, vissza!
— S küldjön majd a harcra!
— Átkozott viharba —
Csökött is a közdő, szöke katonának.
Visszajön az, vissza!
Akit erős hittel,
Bizni tudó szivvel,
Csökkel visszavárnak

Üzenet a Velencei tó partjáról.

Már lehulltak — ki tudja merre?
Az augusztusi csillagok...
Fejem felett,
Csak a halvány hold ragyog.
A szöke hold,
Ezüstfátyolt terít a tóra.
Vizen mi szép a holdas éj,
Csend... Lelkem vár egy álmohajóra,
Fölöttem a hold, alattam a mély,
— Így mennék — bucsuzóra.

Bucuszni fénylő tó mellől
Küldöm a lilkem messze, messze,
Bucuscókot adni,
Egy leány ajkára
(Tán épen most gondol egy bús katonára)
S vigasztalni: bánat ne epezzse.

Anyámnak.

(Harcétre indulás előtt)
Mit küldjek én néked,
A füstös, véres harcerekőköl?
(Hej! nem sokára ott leszek!)
Mit küldjek majd én néked?
Küldök sok rózsaszín lapot,
Hogy tudjad, majd, ha megkapod
Kéért remegsz: „Az lsten övja...
A lövészárkok vig lakóvja
Még éj, s remél...
Küldök sok rózsaszín lapot,
Nem egyet, százat, tudhatod.
Ki írja, mindig hazagondol
Irom: ne sirj, s a fájdalomtól
Ment legyen szived, s ne nyissa
Kapuját föl soha búnak
— Ne higgy a hímek, mit hazudnak
És visszavárj, ó, vissza, vissza...

Küldök sok rózsaszín lapot,
Cezuzával kapkodva írva,
— De te ne nézz csak a papírra,
Hanem, hogyha majd olvasod
Figyeld, valami sügja-e,
Hol írták, ott járt a halál...
— Mert lehet egy ösi alkonyattal,
Egy kicsiny rózsaszínű lappal
A lelkem is messzeszall

Az őseember templomának felfedezése.

Irta: Hajós József.

(Folytatás.)

Feltűnő az, hogy a Hauser által felfedezett őseemberi szentélyről mélysegesen hallgat az a sajtó, mely oly szivesen ismerteti az őseemberre vonatkozó leleteket akkor, ha azoktól valamiképen az embernek állatból való fejlődését, az őseember bestiális, emberevő, kulturálatlan voltát „bizonyíthatják”, kivált a lapoknak ama házi „természettudósai”, a kis „lirkászok, kiknek liberális gondolkodását az orruknak merészen ivelt konturja is elárulja. Ezekre kiválóan illik a komikus Nestrzyn az a mondanása, hogy van az emberek közt tollas állat (Federvieh), mert némelyik mindjárt kimutatja állatiasságát, mihelyt — tollat vesz a kezébe.
Az ember állati származását hirdetőnek nem győzik eléggé hangoztatni, hogy az ősebercsontok mennyire majomjellegűek, a szét-

tört s megégettett ősebercsontok „bizonyítják”, hogy a vad őseber annyira állatias volt, hogy rendszeresen üzte a „kannibalizmust, felfalta embertársát, durva kövekkel hadakozott, vallása nem volt, stb.

És most, mikor feltárulnak a kutató tudósok előtt az állatiassáknak kijelentett őseber által épített szentélyek, a barlangkapolnak, melyek csodálatos természethű festményekkel vannak ékesítve, mikor bebizonnyul, hogy az ősebernek volt művészete, melynek remekét épen a vallása szolgálatába használta, agyonhailgatják a származástan fanatikusai e tényeket. De mit is tehetnének egyebet, mikor a tudósok felfedezik az nem ősebernek állati öszsüleit, hanem származásának nemesi oklevélét, melyben az áll, hogy az őseber igenis kezdet óta értelmes öntudattal bíró lény, valóságos Homo sapiens volt, aki eszével löszerszámokat, csinos faragványokat, szobrocskákat festményeket, agyag-és szikladomborműveket alkotott, kegyelettel temette el elhunyt szeretteit és szentélyeket épített, uelyekbe imádkozni s áldozatokat bemutatni járt.

Igen, az őstörténet kutatói ujabban bebizonnyították, hogy a muzsák kezdetben nem a Parmassuson laktak, hanem a jégkorszak gleccserein és őskori barlangokban

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ szabott árak

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök TIZÉVES JUBILEUMA.

Az adonyi esperesi kerület papsága dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tizéves évfordulója alkalmából az őszi gyűlésükről a következő jubilális jegyzőkönyvet adta ki:

Féltetett a Szent Pálról nevezett, adonyi esperesi kerület 1915. okt. 7-én, Sárosdon tartott őszi tanácskozásról. A kerületi papság teljes számban együtt volt. Nagy Károly plebános fél 10 óraker szent misét mutatott be a Mindenhatóknak, mely alatt elmádkoztuk a meghalt kerületi paptársasakért az officium defunctorum megfelelő nocturnusát. A Szentlélek Isten segítségével hívása után elolvastuk Szent Pál apostolnak Timotheushoz írt II. levele, 2-ik fejezetét s a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után köszönettel fogadtuk a főpásztori utmutatásokat.

I. Csöngédy Gyula esperes megnyitó beszédében élénk színekkel mutatót rá a 15 hónapos háboruban a nemzetek ama nagy erőfeszítésére, mellyel most a végső győzelmet ki akarják csavarni egymás kezéből. Ha az okát keresi, kutatja, hogy mi adott erőt a nemzetnek ily nagy áldozatok meghozatalára vérből és vagonban, azt látja, semmi más, mint a hit Isten igazságában. Ugyanis mindig hittük s most is hiszünk, hogy az Isten szántogatja a háboru borzalmas ekéjével Európa földjét, hogy felemeljen s európai nemzeteket és mi eszközök vagyunk Isten kezében. Ez az öntudat tett képessé bennünket is az áldozatok meghozatalára. Ezen öntudat ápolását, nagy áldozatokat a kath. papságtól méltán elvárhatja a haza azon nagy kiváltság-

és ismét szállottak el: az ihlet csókját lehelni a jégkorszaki ősembernek, az első művészeknek homlokára. Miként a valóban kultúrembernek ideálja a szép és ahogy szinte-öszönszerűen vágyódik a művelt lélek az ő fejlett esztetikai érzékével a szépség szemléletére és azt a szép lelkek világában s művészi alkotások közt találja meg, — ugy az ősember is a maga lelkéhez mérten kereste a szépet s fejlesztette a művészetét, sőt azt a vallása szolgálatában alkalmazta elsősorban.

Ugy-e bár: minderre az állat nem képes, de nem lett volna képes az ősember sem, ha valóban állattörsök, majomemberek lettek volna a tanítóit és elődei?! Az ősember azért volt kulturképes művészzel bíró, szentélyeket építő lény, mert Isten képmása volt a lelke és homlokán, szemében nem az állati lélek, hanem az Isten adta „spiraculum vitae“ az élet lehelteté, a szellemi fölényes erő tükrözése látszott.

Mikor így a jégkorszak sejtémes, nekünk oly idegenszerű világban az európai ősember szentélyeibe lépünk, meglátjuk azt a nagy ténny, hogy a művészet már a kialakulásánál is szoros kapcsolatban volt a vallással. Az ősművészt szintén vallási motívumok serkentették legszebb alkotásai elkészítésére és homlokára a vallás géniusza lehetett az ihlet csókját.

(Vége köv.)

ért, hogy felment bennünket a tényleges katonai szolgálat alól. A becsület, tisztesség s a gavallérosság is megköveteli, hogy ezen nagy kedvezmény fejében a kath. pap ezen nehéz időkben is dolgozzék. Mődunk van elég az irtalmosság testi és lelki cselekedeteit gyakorolni azokkal, akiket az Isten reánk bízott, akik sirnak, zokognak s dolgoznak. Ha ezt meg tesszük, akkor a háboru végén nem kell majd szégyenlennünk azok előtt, kik testükkel, vérükkel védtek a hazát, védtek bennünket. Ha egyesek le is törnek, kimerülnek közlünk a munkában, ne törődjünk vele. Püspök Ur Oméltósága mondtotta boldogult Gerey József temetésén: nem kell sajnálni a lángot, hogy — ég, hisz a láng sajátsága, zeneje, hogy éghet, loboghat. Nem kell sajnálni azt az embert sem, aki a munkában kidől: hanem inkább azt az embert kell sajnálni, aki nem dolgozik, hanem gyarapszik, gazdagszik, füstölög, büzlök, mint a kancóc. Ilyenek ne legyünk. Tanuljunk Megyéspüspök Urunktól. Az ő szelleme, munkásszerete lebegjen ezen nehéz napokban szemünk előtt: az ő 10 éves püspöki jubileuma vigiliáján tekintünk ezen apostoli lobogó fáklyára, aki 10 éven át első sorban nekünk világít, bennünket melegít, hevít, buzdít, lelkesít, Krisztus szeretetére, apostolok munkájára! Együttal az esperes felkérte a szakelőadókat, hogy foglalkozzanak Püspök Ur Oméltósága, főpásztorunk 10 éves apostoli működésével.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra. Weicher Miklós törökbalinti plebános, pápai káplán 100 K. Steiner Antal és neje 150 K. Cseisz Jánosné Törökbalintól 10 koronát küldtek a Fejérmegyei Naplóhoz a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra.

— A faárúsítás szabályrendelete. Sággy Lajos rendőrfőkapitány szabályrendeletet készített a tüzelőanyag forgalombahozataláról, hogy megakadályozza az uszorát s a szegény nép ne legyen kénytelen dideregni a télen. A jogügyi-szakosztály tegnap tárgyalta az új szabályrendeletet s felhívta a főkapitányt, hogy a szabályrendelet ügyében tárgyaljon az érdekeltekkel, vagyis a tüzelőanyag elárúsítókkal.

— A vértés vitéz szobránál. Ma vasárnap ismét ünnepe lesz a vértés szobránál. Délelőtt a városi tanács és a város összes sportegyleti vonulnak a szobor elé szögbeverésre. Az ünnepi beszédet gróf Széchenyi Viktor főispán tarja, a déli vasuti dalára énekszámokat ad elő, a 35. gyalogezred zenekara pedig hangversenyt rendez. Folyó hó 23-án délelőtt 11 óraker a vármegye tisztviselőikara megy a szoborhoz az alispán vezetésével, hogy lerójjá háborus áldozatkészségét.

— Burgonyát vásárolt a város. A város a közlemezési raktár részére a nádasladányi uradalomtól 5 vagon burgonyát vásárolt. Az elárúsítása az iskolautcai közlemezési raktárban fog történni.

— Hősök sirja halottak estéjén. A nagy háboru sok hősi halottja pihen a székesfehérvári sírkertekben, akik a véres küzdelem után halálos sebbel jöttek a hadikórházainkba, de akiken már nem tudott segíteni az emberi tudomány és forró szeretet. Lecsukták szemüket, irthagyták szeretteiket, a temető földjébe kerültek. A hazafias szent érzés és kötelesség parancsolja, hogy ezekről a vitéz testvéreinkről halottak estéjén megemlékezzünk, elmenjünk a hideg sírdombjaikhoz s fohászt, imádságot küldjünk az egk Urához lelkükért. A város elhatározta, hogy feldiszi sirjait és kivilágitja a szomorú estén, amikor az Egyház az ő hiveivel együtt fog könyörögni az örök boldogságukért.

— A tengeri rekvirálása. Székesfehérvárott már javában folyik a tengeri rekvirálás, az eddig rekvirált mennyiségben kívül még 30000 métermázsát fognak összeszedni. A rekvirálás ugylászik, minden nehézség nélkül történik. Csak azután még egyszer ne jöjjenek vele, miként a tavasszal, amikor ugyancsak sok kellemetlenségük volt miatta a gazdáknak.

— Helybenhagyott ítéletek. Sággy Lajos rendőrfőkapitány teljes erővel küzd a közlemezési visszaélések ellen, s akit ármegszegésért, piaci gorombaságért feljelentenek, irgalmatlanul, nagyon helyesen, elítéli. A rendőrfőkapitányi ítéleteket a tanács szombaton helybenhagyta. Ugyszintén a záróra megszegése miatt történt kihágásokat is. A rendőrfőkapitány, nagyon helyesen teszi s a közönség hálaával lesz érte, ha továbbra is folytatja irtó háboruját a kizsákmányolás ellen. Őrizze ellen szigoruan a husparosok: és fúszerkereskedőket is, mert akadnak olyanok, akik a megbüntetés dacára a makrancos gyerekek „csak azért is“ — ével tovább is drágán árulnak. Különösen a piacot ajánljuk a rendőrfőkapitány figyelmébe. Ott már annyira megy a durvaság és sértegetés, hogy komolyan lehet tartani valami véres összetűzéstől. A napokban panaszkodott egy uraisszony, hogy hallatlan goromba volt vele a kofa, mert kifogásolni merészelt az uszorát. Maga még döglik az ágyban, mikor én már dolgozom, — mondotta az arcátlan némbér — hát akkor fizesse meg, amit kérek. Itt már igazán a legerélyesebb fellépésre van szükség a rendőrség részéről. Ezt a hangot feltétlenül ki kell irtani, még akkor is, hogy új kötérekről kell gondoskodni.

— Harcászati gyakorlat. A 17. honvédegyalozezred harcra kész menetszázada folyó hó 18-án és 19-án Iszkaszentgyörgy határában éles töltéssel gyakorlatot fognak tartani. A katonai hatóság ezuton is figyelemzeti a közönséget az óvintézkedésekre.

— A kikoszarozott boszuja. Rechner Teréz Ősz-utcai leánynak Sipos József huszárlegény volt féligmeddig a jövendőbelije. Rechner azonban valami miatt kikoszarozta a házát, aki épen indulóban volt a harcra, s ez annyira felmegecsitette, hogy kardjával keresztül vágta a leány kezét. Rechner most a Szent-György kórházban ápolják.

— Az űszí vásár. Jövő vasárnap lesz az űszí országos vásár Székesfehérvárott, amelyre az állatok is felhajthatók lesznek. A mult héten még komoly veszély fenyegette az állatvásár megtartását, mert a városhoz közel fekvő Kisfalud pusztán fellépett a száj és körömfájás. A betegség azonban már meglehetősen szűnőfélben van, s így nem lesz akadály, hogy az állatvásár is megtarthatassék, amely különösen őszel felette fontos a gazdaközönségre nézve.

— Elmúlta a vetőmag árát. Második évet tiporjuk már a háborunak, fűlig vagyunk nyomorúsággal, de azért még mindig akadnak emberek, akik könnyen veszik az életet, s szeretik a nagy dinom-dánomot, a mulatozást. Ezek közé tartozik Hamvai Imre Forgó-utcai lakos is. Pénze ugyan nincsen a korcsmára, hanem bűnös uton szerzett egy kis karcosra valót. H orvath Józsefné sárkányhegyi lakos megbizta, hogy menjen ki a földekre, s vesse be a buzaföldeket. Harmadfél métermázsza buza vetőmagot adott át neki. Hamvai a vetőmaggal nem a földekre ment, hanem a kereskedőhöz s eladta a gabonát. Az árát pedig elmúlta. Horváthné természetesen feljelentette a rendőrségen, amely majd kitanítja a lopott pénzen mulatozót a becsületre.

PARDON, TÉVEDTEM!

c. moziszececs csütörtökön
ismét szinre kerül
AZ APOLLÓBAN.

Vasárnap, október 17-én

A HADITERV

nagyszabású kémkedési
történet 4 felvonásban.

Kényszer- házasság.

Vigjáték, repriz 2 felv.

Pötműsor: Derbyshire, (term.)
Egy kacsa naplója, (humoros.)
A szerelem iskolája, (hum.)
Előadások 3, 5, 7 és 9 óraker,

Hétfőn és kedden Egy élet ára.

A budapesti Omnia
szennázációs slágere
Dráma 3 felvonásban.
Főszerepben LILLY BECK.

Hadijótékonyág. Koszoru-megváltás címén a következő adományok érkeztek a polgármesteri hivatalhoz: a háboruban megváltott katonáknak: özv. Lukács Sándorné 40 K, Práger Béla 20 K, dr. Korein Sándor és neje, Neumann Aladár és neje 15—15 K, „A hadiárvának. Lukács Lenke és Pisti 10—10 K. A hadiárvának és özvegyeknek: özv. Lukács Sándorné 40 K, Práger Béla 20 K, dr. Korein Sándorné, Kéri Jenő, Neumann Aladár 15—15 korona.

Fehérneműtolvaj. Az utóbbi időben feltűnő nagy számban fordult elő Székesfehérvárott a tolvajlás. A nyáron csaknem minden nap történt egy-egy élelmiszerlopás, most pedig a ruhalopás szezonja kezdődött meg. Legutóbb Csipkó Elemérné tett feljelentést a rendőrségen, hogy 100 korona értékű fehérneműt elloptak a hálo-szobájából. Jó volna, ha a rendőrség egy alapos razziait tartania, hogy megítszulna a város a gyanus elemekről.

Tábori posta. A tábori csomagforgalomban az eddigi feltételekkel a 20., 28., 37., 41., 43. és 148. számú tábori posták is részt vehetnek, ellenben a 103. számú tábori postahivatalhoz irányuló csomagforgalom megszűnt. A feltételeket postahivatalokban kifüggesztett hirdetmények részletesen ismertetik.

Helybeli előfizetőink részére az előfizetési nyugtákat a lapárusítókkal szétküldtük. Sziveskedjenek minél előbb kiváltani, hogy a lap küldésben fennakadás ne legyen.

Asta Nielsen az Uránlabán. Hétfőn és kedden színe kertülő „Hálálba kergetve” című 4 felvonásos Nordisk-dráma egyike a legszebbeknek, melyet Asta Nielsen a híres dán moziművészünk produkált. A dráma gyönyörű tárgya, amelyben a sokat zaklatott nő a szenvedések egész kálváriáját járja végig, Asta Nielsen legszebb filmalkítása. A film egy vadonatúj kópia. E grandiozus drámát nagyszabású pótműsor egészíti ki, közte „A gyáva” és „Harcis riadó” című katonaképekkel.

A Székesfehérvári Kölcseőös Segélyző-Egylet elfogad hadi kölcsönjegyzéseket, s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsönöket. Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségében nyerhető.

A legértelmesebb, legszebb és művészi képekkel ellátott szépirodalmi heti folyóiratunk az Élet, Szerkesztőség: Budapest. I., Fehérvári-ut 15. sz.

A fekete kereszt. Keleti Juliska azok közül a magyar primadonnák közül való, akiknek briliáns tehetsége bár idehaza is teljes méltánylást szerez, mégis kifelé vágyakozik a nagyvilág fényébe, a világ- város vakító és internacionális forgatagába. Keleti Juliskának hallatlan sikerei voltak Budapesten is, de ő többet akart és el is érte. Most New-York legelső színpadán szerepel és első mozi szereplésével ünnepezt mozi primadonna lett az újvilágban. A világhírű, csodaszép művész- nő október 17-én, vasárnap mutatkozik be az Uránia színházban a „Fekete kereszt” című társadalmi drámában, ahol szenzációs művészi játékával csakhamar az Uránia színház közönségének kedvence lesz.

Pardon, tévedtem! Ezt a minden ízében felséges, vigjátékszeccset mutatja be csütörtökön az Apolló Színház, minthogy a villanyvilágítási zavar miatt azt csak egy előadásban mutathatta be. Reméljük, hogy a közönség, aki azt megnézni nem tudta, ismét felkeresi az Apollót, hogy egy kellemes estét szerezzen magának.

Újítás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szerez- nem oly higienikus „Rádium” re- form-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes já- rást és szabad mozgást biztosíta- nak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessenék kérni! Egyedüli eláru- sítását egész megyére Vermes Frigyes- nél. Belső-ujdonságok állandó rak- táron.

A Székesfehérvári Hitel- szövetkezet igazgatósága ez uton is közli tagjaival és a gazdaközönséggel, hogy a 6%-os III-ik hadikölcsönre jegy- zéseket és befizetéseket az eredeti feltételek mellett és pe- dig október hó 31-ig 100 koronánként 97 K 10 fillérrel, azontul 97 K 40 fillérrel már f. október hó 14.-étől kezdve elfogad hivatalos helyiségében (Táviráda-u. 6. sz.) hetenként csütörtöktől szombatig d. e. 9—12-ig és vasárnaponként d. e. 11—12-ig.

Kréme de lactine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépitő, fi- nomító készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egy- szeri használat után bárszony pu- hává teszi, pattanásokat, szeploket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Ko- rona gyógyszerüzében Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

PIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARATOK EPULETE) ::

Pörkölt kávékeverékei utol- érhetetlenek! Saját villamos kávénagy-pörköldé! Telefon 250.
Nagyszerű újítás folytán gyer- mekfőlvételek a legsikerültebben készülnek VIRAG műtermében Rákóczi utca 5. Szolid egységes áruk. Telefon 334.

Telefon 233. — Telefon 233.

Vasárnap, október 17-én
A FEKETE KERESZT.
Modern társadalmi dráma 4 felvonásban.
Remek kiegészítő pótműsor.
4 előadás 3, 5, 7 és 9 órákor.

Hétfőn és kedden
ASTA NIELSEN
főszereplésével
HALÁLBA KERGETVE.
Nordisk-film 4 felvonásban.

SZÍNHÁZ.

Vasárnap az Apollóban. Az Apolló Színház ma, vasárnapra különös gonddal összeállított hatalmas slá- germűsort mutat be, melynek fő- száma a „Haditer” c. 4 felvoná- sos nagyszabású háborus kénke- dési történet, melynek egyik fősze- repét Hedda Vernon, a bájos német színésznő játssa. Kényszerházasság c. 2 felvonásos Nordisk-vigjáték és kisebb humoros képek egészítik ki a műsort. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Egy élet ára. (Az Apolló hét- fői ujdonsága.) Egy gyönyörű asz- szony, könnyűvérű és meggondo- latlan, aki hirtelen határozta a szél- séségek között, megrontója lesz két ember életének. Mindkettő művész, s a két ember között véres tragé- diának fűzi izgalmas szálait a nő, akiben pedig egy csöpp rosszindu- lat sincs, csak a vére játéka műveli vele az öntudatlan drámát. Fensé- ges szindarab a két művész szo- moru sorsa, s tehetetlenül szemlé- jük a nő dolgát, aminthogy ő is akarát nélkül okoz féltékenységet, gyűlöletet, tragédiát. Ezt a fősleges drámát érdekes pótműsor keretében mutatja be hétfőn és kedden az Apolló. A dráma főszerepét Lilly Beck játssa.

APRÓHIRDETÉSEK.

Keresek egy hachstokot, kukorica daralót megvételre. Szechenyi utca 15. szám. Ugyanott — egy kövér disznó eladó.

Lapárusítók utcai eladásra felvételnek.

Elegans hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak raktáron. Alakítások és gyászkalapok a leg- rövidebb idő alatt készülnek. Bor- kovits Berna Megyeháztér 17. emelet, feljarat baira.

Egyszobás utcai lakás. — mellék- helyiségekkel együtt — esetleg bu- torozottan is, Simor-utca 21, szám alatt minden órán kiadó.

Jórávaló bejáró keresetük háza munkára. Bővebbet Szent István-u. 14. szám alatt, I. emelet.
Divatlapokra, képes folyóiratokra előfizetni lehet úgy számonként és elemi iskolai könyvek is. Kaphatók Kaufmann Pál könyvkereskedésében Kossuth utca 9. sz.

AMERIKAI HENGER- GÉPEN előállított ELSŐRENDŰ MŰLÉP KILÓJA 6 KO- RONA.
Kapható: **POLLERMANN** méhészetében, Székesfehérvár Palya-utca 28.

Általános Bank és Takarékpénztár r. t.
Székesfehérvár, Nádor-utca!

Betéteket elfogad előnyös ka- matozás mellett.
Váltókat leszámítol.
Értékpapírokat vesz és elad.
Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti ösz- szegben törleszthető.
Kisorsolt sorsjegyeket és szel- vényeket bevált.
Külföldi pénznemeket vesz és elad.
Tőzsdei megbízásokat ponto- san teljesít.

Katonáknak: meleg-felső, kötöttmellény és swaetter, keztyű, lábakpca, has- kötő, hősapka, csuklómelegítő és egyéb szükséges felszerelés.
Ugyszintén nagyválaszték
villany-zseblámpákból hozzá jó villany-elemek jutányosan szerezhetők be
Gerendai Gyula
rövidáru és fehérnemű üzletében, Székesfehérvár Kossuth-utca 4. — Jó családból való ügyes fiuk tanulóknak fizetéssel felvételnek.

LEGDIVATOSABB
lánya és női filz és tollak, virágok és bársony kalapformák. | mindennemű diszek.
Nagy választék szőrmegarnitúrákban.
Börcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható
Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városháza.